

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem Varia Ervditione Noviter evoluta

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

1. Principes amabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

næ distinxerunt portæ, tot scilicet, quot in cithara Amphionis chordæ, & in chordis vocum discrimina. De quibus Maro 6. *Æneid.* Orpheum describens:

Nec non Threicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum

Ethica.

I. (a) Quemadmodum cithara constat è summis, medijs, infimis fidibus, & ipsa chordarum inæqualitate, concinnam & concordem reddit harmoniam, si perita manus rectè eas composuerit, & impulerit. Eodem modo respublica, è diversis hominum conflata generibus, & ordine dissimili, concordi pace ligatur, si Principem nacta fuerit, qui & consilio, & rerum usu valeat, quique benevolentiam suorum, consensum, & commune pacis vinculum fovere nòrit. Ejus rei imago fuit Amphion, de quo Horatius in arte Poëtica:

Dictus & Amphion Thebanæ conditor arcis
Saxa movere sono testudinis, & prece blanda.

Nihil enim ad permovendos hominum animos efficacius, quam morum amabilitas; (quæ per dulcem citharæ sonum designatur) nam ut Tacitus ait lib. 11. *Annal.* Princeps amorem apud populares, metum apud hostes quærat. *Verbum dulce*, inquit Siracides c. 6. *multiplicat amicos, & mitigat inimicos.* ita quidem, ut cautes etiam & saxa, id est, cruda & saxea hominum corda suavitate sermonis demulceantur, & trahantur, uti traxit Amphion, de quo Poëta:

Movit Amphion lapides canendo.

Eloquentiâ namque suâ, & blanda oratione persuasit non tam lapidibus, quam duris hominibus, ut ultro confluerent, & operam navarent in mœnibus Thebanis condendis. Hanc artem conciliandi animos Plutarchus docuit Imp. Traianum, dum ad eum scripsit, *Leniter atque placidè fides, non vi & impetu concuti debere.* Tullius quoque lib. 2. de *Republ.* concordiam, quam parit suavitas eloquij, comparat fidibus & concentui musico; Vt in fidibus, inquit, atque cantu ipso & vocibus concertus est quidam tenendus ex distinctis sonis, isque concertus ex dissimillarum vocum moderatione, unus tamen efficitur, & congruens: sic summis, & infimis, & medijs interjectis ordinibus ut sonis, moderatæ naturæ civitatis concertu dissimillimorum consistit; & quæ harmo-

(a) *Princeps amabilis.*

harmonia à musicis dicitur in cantu, ea est in civitate concordia, quæ sine justitia, nullo pacto esse potest. Ad Tullium accedit Plutarchus lib. de amicis. Musica, inquit, in cantu & organis, argutè quidem concors est, ex acutis, & medijs, & gravibus modis, quanquam sint dissimiles; ita firma amicitia non aliter, atque una anima in multis corporibus, æquabili ratione consistit.

II. (b) In hunc modum Thebarum mœnia exædificavit canorus Amphion, & adversus hostiles aggressiones communiit; quid enim validius ad propugnandum & tuendum, quàm civium concordia? Hoc munimentum, fundatore Lycurgo, urbis Sparta fuit. Vnde Agesilaus rex ibidem, rogatus à quodam, cur Sparta mœnibus non cingeretur? ostendit ei cives unanimes & armatos: Hi, inquit, sunt Spartanæ civitatis mœnia; significans, urbes nullo munimento tutiores esse, quàm virtute civium consentientium. Plutarch. in apopht. Lacon. Rursum Lacedæmonij seu Spartani cùm de civitate mœnibus cingenda consularent, Isæus Sophista recitavit illud Homeri:

Scutum hæsit scuto, galea galea, atque viro vir.

Addiditque: sic mihi stete, Lacedæmonij, & muris cincti sumus. Illustrantur hæc exemplo Sciluri, regis Scytharum, qui octoginta filiorum pater, cùm moriturus esset, fasciculum jaculorum singulis porrexit, iussitque rumpere. Quod cùm illi fieri posse negassent, ipse singula jacula è fasciculo exemit, & confregit, filios admonens his verbis: si concordēs eritis; validi, invictique manebitis: contra, si dissidijs ac seditione distrahamini, imbecilles vos præbebitis, & expugnati faciles. Simile de Micipsa Numidarum rege memorat Sallustius; qui jam jam è vita excessurus, filios paterno monuit affectu, ut concordēs sint, addens: *Concordiâ res parva crescunt, discordiâ maxima dilabuntur.* Confirmat hæc omnia Salomon Prov. 18. *Frater, qui adjuvatur à fratre, quasi civitas firma, & judicia, quasi vestes urbium.* Videlicet concordia fratrum est instar urbis munitissimæ & inexpugnabilis; *judicia* verò, hoc est, lites & dissidia fratrum, sunt quasi vestes urbium seu fores, quæ per discordiam facile hostibus referantur, & præbent aditum. Huc facit Symbolum Ottoberti Comitæ Habsburgici, in quo Cithara sustinetur ab armato brachio, cum inscriptione: *Hæc mihi tuba.* Quasi diceret: ad concordiam potiùs, quæ animorum est harmonia, quàm ad arma vocabo. Vide Alciati emblemata 10.

III. (c) Possent per Amphionis citharam heptachordon intelligi

Z 2

septem

(b) Concordia civium. (c) Cithara est hieroglyphicum boni Principis.